

Soroptimist

M A G A Z I N E

JAARGANG 93 NR.2 | JULI 2026

Ariane
Hendriks &
Ingrid
Vledder

p.4

Annemarie
Tuzgöl

p.8

Agnes
Verhulst

p.17

Allemaal influencers

Je afzetten helpt niet

door Dirry Heijink, Uniepresident • foto privé

Zoals we allemaal weten zitten we in een wereld vol veranderingen. Dat merken clubs ook. Sommige omarmen dit en kunnen sprankelend aan de slag met de profilering en zichtbaarheid en vinden nieuwe leden... Andere clubs hebben meer moeite met hier hun weg in te vinden.

Willen we de slag maken naar verandering waarbij onze reden van bestaan recht overeind blijft, dan zullen we mee moeten bewegen, ons uitspreken. Belangrijk is de vraag: welk geluid geven we zonder de underdog te worden? Met mannen in gesprek gaan, zoals Orange the World dit jaar aangeeft, lijkt me heel goed, want je afzetten helpt niet. We willen graag eenduidigheid in onze profilering waarmee we inclusiever zijn. Het lied 'Halverwege' van Suzan en Freek spreekt me aan: Ik ontmoet je halverwege. Door de eigen profilering kan duidelijk worden waar de ander mee te maken krijgt, en in samenspraak kan voor de ander ook duidelijk worden wat voor elk van beiden belangrijk is. Met alleen maar zenden kom je niet verder. Respect voor cultuur en verleden alleen helpt niet. Nieuwe ontwikkelingen omarmen zonder reflectie evenmin. De kunst is te komen tot meer samenspraak met anderen die daar (nog) niet voor gaan. ■

4

Voorpagina:
Ingrid Vledder
en Ariane Hendriks
© KekeKeukelaar

4 CAS prijs 2026

8 Kinderombudsman
Annemarie
Tuzgöl-Broekhoven

13 De Boekenclub

14 Fatima al-Fihr:
oprichtster van de oudste
universiteit ter wereld

17 AI in de zorg

20 Apeldoorn gaat
naar Marrakech

24 Mina Hosseini Nejad:
Heb oog voor elkaar

26 Zij was ook Soroptimist

28 Truus Schröder

31 Wouke aan het woord

32 Leadership-programma
Soroptimist Benelux

34 Studying is
for ugly girls?

37 Actie(F) in Apeldoorn

ronouari

17

14

8

Met liefde heeft het niets te maken: een game changer

Marga Akkerman • foto's privé, foto pagina 6: KekeKeukelaar

De Carla Atzema Soroptimistprijs 2026 werd op 16 april in Pakhuis de Zwijger toegekend aan familierechtadvocaten Ariane Hendriks en Ingrid Vledder voor hun boek 'Met liefde heeft het niets te maken'. De jury prijst de auteurs om hun heldere analyse van tekortkomingen in het recht en de hulpverlening. Vanuit de psychologische praktijk gezien vind ik dit boek een game changer.

Het boek won ook de Publieksprijs ingesteld door het Fonds Voor Vrouwen Door Vrouwen. Deze dubbele winst is een unicum. Je zou haast zeggen: dit is een boek waar iedereen aan toe is.

Het juryrapport

"De jury kent de Carla Atzema Soroptimistprijs 2026 toe aan Ariane Hendriks en Ingrid Vledder voor hun boek 'Met liefde heeft het niets te maken'. Over het herkennen en stoppen van intieme terreur. Dit boek maakt iets zichtbaar wat voor velen onzichtbaar is: intieme terreur als een patroon van controle, dwang en isolatie dat structureel verschilt van andere vormen van partnergeweld, maar door het rechtssysteem en de hulpverlening onvoldoende als zodanig wordt herkend. Elke 8 dagen wordt in Nederland een vrouw gedood door femicide, in veel gevallen voorafgegaan

door intieme terreur. Toch worden slachtoffers nog altijd te vaak benaderd als medeverantwoordelijk voor een 'vechtscheiding' – met alle juridische en menselijke gevolgen van dien. Hendriks en Vledder schreven dit boek vanuit diepgewortelde vakkennis en slaagden erin die kennis te vertalen naar een werk dat zowel toegankelijk als grondig is. Ze beschrijven niet alleen het probleem, maar analyseren ook waar het systeem faalt en wat er anders moet. Dat doen ze met casuïstiek uit de praktijk, met juridische precisie en met een onmiskenbaar gevoel voor urgentie. De jury was geraakt door de manier waarop de auteurs erin slaagden de lezer iets te leren zonder te betuttelen, en de positie van slachtoffers te versterken zonder hen te reduceren tot hun slachtofferschap. Dit boek geeft professionals handvatten, beleidsmakers feiten, en slachtoffers erkenning, wat een zeldzame combinatie is binnen de feministische journalistiek. De impact is al

aantoonbaar: het werk heeft geleid tot gesprekken op politiek niveau over herziening van wetgeving. De jury is ervan overtuigd dat dit boek een blijvende bijdrage levert aan het debat over geweld tegen vrouwen in Nederland, en dat het werk toekomt aan iedereen die werkt aan een samenleving waarin vrouwen veilig kunnen zijn."

Interview met de auteurs

Ariane Hendriks is jaren lang actief geweest als advocaat familierecht. Ze legt zich nu toe op het onderwijs en projecten/initiatieven die gericht zijn op de verbetering van de rechtspositie van de slachtoffers van huiselijk geweld in het familierecht. Zij is docent aan de Universiteit Tilburg. Ingrid is familierechtadvocaat te Amsterdam, volledig gespecialiseerd in het personen- en familierecht, de afgelopen jaren in intieme terreur. Het gesprek met de auteurs is zo ingericht dat duidelijk wordt dat het niet alleen een belangrijke inhoud heeft voor het beroepsveld maar ook voor iedereen daarbuiten.

Ingrid: "We schreven het boek primair voor slachtoffers van huiselijk geweld, voor onze cliënten. De groep

belangstellenden werd steeds groter. Na publicatie werd duidelijk dat er veel aandacht voor is van politieagenten, verloskundigen, en die groepen worden alleen maar groter. We merken dat het boek ook voor slachtoffers heel belangrijk is. De prijs wordt ook als erkenning gevoeld."

Julie schrijven dat echt iedereen slachtoffer kan worden van intieme terreur. Hoezo?

Ingrid: "Dat zien we in onze praktijk door de jaren heen. We hebben allerlei slachtoffers in soorten en maten langs zien komen, qua kleur, achtergrond, klasse, opleidingsniveau, mensen die goed gehecht zijn of juist niet. Mensen hebben erg de neiging om te denken: "Dit zal mij niet overkomen." Maar de pleger heeft niet op zijn voorhoofd staan dat hij een pleger is. Zo'n relatie begint hartstikke leuk en aardig maar voor je het door hebt zit je er in. Mij viel op dat het ook kan gaan om vrouwen uit goed gehechte gezinnen. Ze komen naar de hulpverlening en schamen zich dat het hun is overkomen. Ik merkte dat het heel erg helpend is om tegen slachtoffers te zeggen: "Het kan simpelweg pech zijn dat je zo'n kerel bent tegengekomen." Het ontschuldigen is heel erg belangrijk. Buitenstaanders

hebben toch de neiging te denken dat het ook aan het slachtoffer ligt, had ze maar geen kind met die man moeten krijgen, zeker geen tweede en al helemaal geen derde. Er is ook een groep die vanuit hun eigen jeugd kwetsbaar is voor love bombing, maar lang niet altijd.”

Als vrouw hoeft je je dus niet verantwoordelijk te voelen dat het zo gaat?

Ariane: “Klopt. Er wordt heel makkelijk gedacht over huiselijk geweld dat het een dynamiek is tussen twee partijen. De partijen drukken op elkaars knoppen, ze halen het slechtste in elkaar naar boven en het is wederkerig. Maar typerend voor intieme terreur is nou net dat het eenzijdig geweld is van de pleger naar de vrouw. Van de kant van de pleger zit het partnergeweld vanaf het begin in de relatie en de vrouw wordt daar onderdeel van. Natuurlijk ga je als vrouw dan deelnemen in zo’n relatie maar dat betekent niet dat je verantwoordelijk bent voor het patroon. Die verantwoordelijkheid ligt bij de pleger.” Ingrid vult aan: “Ik denk dat het ook helemaal niet helpend is om te zoeken naar ‘wat is er met mij aan de hand?’ want het gewelddadige gedrag reist met de pleger mee. Eerst was het er bij zijn ex, toen bij jou, daarna weer bij de toekomstige vriendin. Ik heb heel veel cliënten in mijn praktijk gehad die daarna hele leuke relaties hebben

kregen omdat het geweld niet met de dynamiek te maken heeft maar met die pleger.” “De gang van zaken heeft te maken met het gedrag van de pleger naar jou, en daar ben jij het slachtoffer van”, benadrukt Ariane. “Het is nu zaak zo snel mogelijk veilig van de partner weg te komen en te herstellen van de schade. De hulpverlening vraagt vaak aan het slachtoffer: wat doe jij om dit gedrag op te roepen? Dat klopt niet en het is volstrekt niet helpend. De vrouwen wordt dan een problematiek aangepreft die ze helemaal niet hebben.” Ingrid: “Het is voor de hulpverlening veel makkelijker om dit tegen een vrouw te zeggen dan dat je tegen de pleger moet zeggen: hou jij eens op met dat geweld. We zien het ook in de rechtspraak: die vrouw moet weerbaarder worden. Dus ook in de rechtspraak gaat de focus naar het slachtoffer.”

Is het iets van deze tijd?

Ariane: “Heel veel gedrag dat wij nu zien als partnergeweld is heel lang onderdeel geweest van onze samenleving. In de vijftiger jaren was het nog zo dat als een vrouw ging trouwen, ze moest ze stoppen met werken. Daar heb je al een stuk isolatie te pakken. Door te trouwen werd een vrouw handelingsonbekwaam. Ze mocht geen beslissingen nemen over haar eigen geld. De man is het hoofd van de huishouding.

Verkrachting binnen het huwelijk is pas strafbaar sinds 1991. Al die eeuwen daarvoor dus niet. Er zit dus van oudsher heel veel geweld in onze samenleving. We zijn het onderdrukken van vrouwen in de klassieke zin -het slaan van je partner, het onderdrukken van je partner- als maatschappij onacceptabel gaan vinden, maar er zijn mannen die voorheen de dwang en controle in de samenleving accepteerden en dit niet los kunnen of willen laten. Wat de samenleving vroeger deed, doen deze mannen nu op individueel niveau. De gezinnen zijn mini-patriarchaatjes. De vrouwenbeweging vroeg vanaf de jaren ‘60 aandacht voor het fysieke geweld in de relatie en boekte daarin grote vooruitgang in de samenleving. Maar wat blijft is dat mannen op individueel niveau het controleren- en dwingende gedrag blijven uitoefenen. Daarom stagneert ook de aanpak van huiselijk geweld. Voor het fysieke geweld is er hulpverlening en wetgeving, maar de intieme terreur hebben we nog heel slecht in beeld. Deze vorm van geweld heeft zich heel lang aan onze waarneming onttrokken, we hebben er nog geen wetgeving voor en geen hulpverlening, waardoor we de vrouwen massaal aan hun lot overlaten. We zijn blijven hangen in de stappen die sinds de jaren ‘60 zijn gezet. Eigenlijk worden alle vormen van geweld tegen vrouwen nog steeds gebagatelliseerd. Er worden in de samenleving keuzes gemaakt waarbij het geweld tegen vrouwen nog steeds niet serieus genomen wordt. De intieme terreur zou ook een reactie kunnen zijn op de vooruitgang die we hebben geboekt. Binnenshuis kunnen plegers nog steeds hun gang gaan. Plegers zijn ontzettend goed in het verhullen wat ze doen.”

Jullie boek werpt een wezenlijk ander licht op de dynamiek van vechtscheidingen. Wat is jullie visie?

Beiden: “Wij zagen in de praktijk dat er jaren en jaren kan worden doorgeprocedeerd in zaken waarin ouders beiden het ouderlijk gezag hebben. De pleger vindt dat echt heerlijk. Die blijft fijn bezig met zijn ex, heeft de aandacht die hij hebben wil, en kan zijn ex blijven controleren. Plegers kunnen dat systeem ongelooflijk goed manipuleren, en krijgen daarin geen enkele begrenzing. Het eenzijdige geweld wordt door de rechtspraak slecht gezien. Wat er in het familierecht gebeurt is vaak onzichtbaar. Maar vrouwen beginnen zich uit te spreken. We merken in lezingen dat we heel veel worden aangesproken door ouders van volwassen kinderen, vooral vrouwen, die zich ongelooflijk veel zorgen maken over de relatie waarin hun doch-

ter zit. Dat zijn mensen die niet weten waar ze naartoe moeten voor hulp of advies. Ze worden door de hulpverlening helemaal niet gezien als bron voor nuttige informatie of vanwege hun betrokkenheid bij de kinderen. Ze worden heel makkelijk opzij geschoven, en het gaat echt om een hele grote groep. Ook hebben we gesproken met nabestaanden van femicide. Het gaat om heel veel mensen die zich dagelijks afvragen: ‘wat had ik kunnen doen?’ Het gaat om zoveel mensen, het moet echt in de openbaarheid komen.”

Ingrid: “Het is belangrijk dat de hulpverlening gaat inzien dat de vrouwen met hun angsten serieus genomen moeten gaan worden. Ze kunnen de grootste moeite hebben om hun verhaal te vertellen. Ze hebben niet in de gaten dat ze het slachtoffer zijn van intieme terreur, waarbij ze hun eigen identiteit zijn kwijtgeraakt. Ze hebben de vreselijkste dingen meegemaakt waar we niet uit naïviteit van moeten wegkijken.”

Waarom moet iedereen dit boek lezen?

Ingrid: “We moeten af van het vechtscheidingsframe. We moeten veel beter kijken naar ‘wat gebeurt hier nou eigenlijk? Wie doet nou wat en met welke impact?’ Als je niet verder kijkt naar wat er speelt en je blijft uitgaan van een bepaalde ideologie dat je beter moet communiceren, kun je eindeloos met de ex-partner bezig blijven.”

Ariane: “Niemand is geholpen met het huidige ideologisch vechtscheidingsframe want dat zorgt ervoor dat mensen niet goed kijken, en dan vind je vooral wat je wilt zien. Dan kan het jaren duren voordat je uit een echtscheidingsframe komt.”

Beiden: “Het heeft ons verrast hoe weinig reflectie er is over de vraag waarom we de dingen doen zoals we die doen. Je zou kunnen denken: geweld past niet ons ons wereldbeeld, en dan is het heel hard werken om duidelijk te maken dat het desondanks wél gebeurt.” Alleen al daarom moet dit boek echt gelezen worden. ■

Ariane Hendriks, Ingrid Vledder
Met liefde heeft het niets te maken
 Uitgeverij Cargo, ISBN9789403136240

Scan QR-code 1 op de achterzijde om te bestellen en voor een synopsis

Op bezoek bij de Kinderombudsman Metropool Amsterdam

Marga Akkerman • foto's Jagoda Lasota

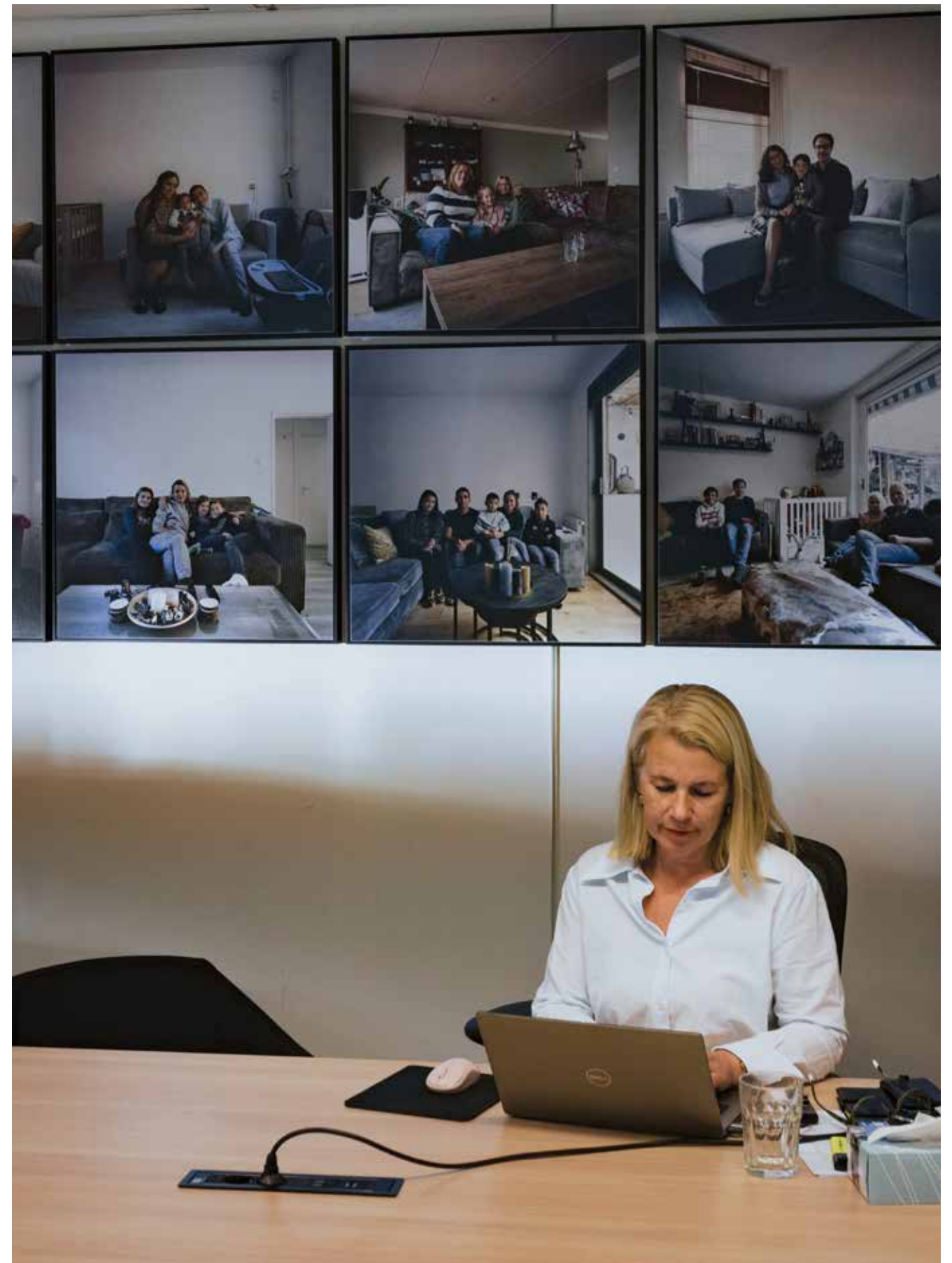
‘Het maakt niet uit wie je bent, waar je vandaan komt of hoe je eruitziet: alle mensen zijn gelijk. Daarom moet de overheid er alles aan doen om je te beschermen tegen discriminatie en ervoor zorgen dat alle kinderen en jongeren van hun rechten gebruik kunnen maken.’ Dit klinkt als ‘Soroptimisme voor kinderen’. In gesprek met de Kinderombudsman Amsterdam.

Meer dan een jaar geleden, tijdens een groepsreis naar Malaga, ontmoette ik Linda Tenders. Een mevrouw met als uitstraling ‘met mij is het altijd feest’. Zij bleek de secretaresse van de Kinderombudsman Metropool Amsterdam en gezien mijn activiteiten voor het Soroptimisme kwamen we al snel op het idee een gesprek tussen haar werkgever en

mij te organiseren. Centraal daarin staat de vraag: is er aandacht voor discriminatie tussen meisjes en jongens? Linda dacht van niet. Maar discriminatie is toch overal?

En zo kwam ik terecht op het kantoor van kinderombudsman Annemarie Tuzgöl-Broekhoven. Niet op het stadhuis maar in Amsterdam-Oost op een ruime verdieping in een wijk-in-aanbouw. Een eigen plek onderstreept de onafhankelijk-

heid van het instituut Ombudsman. Bij binnenkomst in haar kamer valt meteen een aantal hele grote foto's op van ouders en kinderen, met elkaar in actie. De hele achterwand is ermee gevuld. Het blijken foto's die horen bij een fotoboek over het kinderopvangtoeslagschandaal. Ze heeft er een aantal laten vergroten. Haar boosheid is nog goed hoorbaar als het gaat om het beleid van de overheid waarin de studerende kinderen uit de getroffen gezinnen

niet erkend worden als zelfstandig slachtoffer en dus geen recht hebben op generieke kwijtschelding van DUO-schulden. Het betreft kinderen die gingen studeren en een studietoelating aangingen om zo ook wat meer geld te hebben voor hun ouders om de huur te kunnen betalen of om boodschappen te kunnen doen. Er zijn zelfs kinderen bij die op deze manier uit huis zijn geplaatst of dakloos zijn geraakt. Dakloosheid van gezinnen is een ander onderwerp dat haar volle aandacht heeft. In september 2025 publiceerde zij het rapport 'Zorgen voor dakloze gezinnen in Amsterdam'. (Scan QR-code 2 voor een pdf van dit rapport) Ik krijg het rapport mee naar huis waar ik regelmatig tijdens het lezen moet pauzeren omdat het me aanvliegt.

Zorgen over dakloze gezinnen

Ik citeer uit de paragraaf in het dak-

lozenonderzoek over het afwegen van belangen van kinderen het verhaal van Lina, 9 jaar:

"Papa en mama konden de huur niet meer betalen en daarom moesten we ons huis verlaten. Sinds een paar weken logeren we af en toe bij opa en oma, of bij vrienden van papa en mama of bij anderen. Dan slapen we op luchtbedden in de woonkamer of op de bank. Papa en mama werken heel erg hard. Papa heeft verschillende baantjes en werkt ook 's avonds en 's nachts. Mama past op en maakt schoon bij anderen. Zij is ook vaak niet thuis. We worden niet opgehaald van school. Daarom loop ik samen met mijn broertje van school naar de plek waar we op dat moment logeren. 's Avonds smeer ik een boterham voor ons beiden. Papa en mama zijn dan nog niet thuis en ik kan nog niet koken. Ook breng ik mijn broertje naar bed.

Soms vind ik het eng waar we logeren en dan probeer ik wakker te blijven, totdat papa of mama thuiskomen. Ik ben erg verdrietig. Ik kan niet met vriendinnetjes spelen. En omdat ik erg moe ben, val ik ook vaak in slaap op school. Soms doen andere kinderen uit mijn klas daar gemeen over. Ze pesten mij als ik vergeten ben om eten en drinken mee te nemen. Dan heb ik eigenlijk wel honger. Gelukkig krijg ik meestal wat brood van de juf. Ik durf dit niet te vertellen aan papa en mama, want die zijn de laatste tijd snel boos. Ik hoop dat we terug kunnen naar ons eigen huis."

In het rapport staat beschreven dat dakloze kinderen in onveilige netwerken verblijven of hoppen van bank naar bank, soms gescheiden van hun ouders. Zonder plek om huiswerk te maken of te kunnen spelen en met emotioneel afwezige

ouders die in de overlevingsstand staan. Kinderen kunnen zonder 'thuis' geen kind zijn. De gevolgen voor de korte en lange termijn zijn soms groot: van uithuisplaatsingen tot verslaving, mentale problemen zoals depressie of trauma tot dakloosheid op latere leeftijd.

Het onderzoek doet onder andere de aanbeveling de rechten van kinderen met woonproblematiek zichtbaar te maken en hun belangen voorop te zetten. "Zet alles op alles om te voorkomen dat kinderen dak- en thuisloos raken, en dat ze veilig kunnen wonen."

Met in het achterhoofd de vraag of hier sprake is van ongewenste verschillen tussen meisjes en jongens, zie ik geen verschil. Het verhaal van Lina, het meisje in de zorgende rol, zou ook door een jongen van die leeftijd verteld kunnen worden als die de oudste is. "Maar dat geldt minder voor de ouder die het betreft. Want de meeste dakloze gezinnen bestaan uit alleenstaande moeders met kinderen", zegt Annemarie. Andere onderwerpen waar de Kinderombudsman zich hard voor maakt zijn kindparticipatie, thuiszitters, online veiligheid én het vrij buiten kunnen spelen in de openbare ruimte. "Als het om het stimuleren van buiten spelen gaat, dan span ik me hiervoor in omdat het een fundamenteel recht is van het kind en dat met de jaren onder druk is komen te staan. Spelen is geen luxe maar een absolute eerste levensbehoefte die noodzakelijk is voor de mentale en fysieke ontwikkeling van kinderen."

"Ik ben Ombudsman voor de kinderen, en maak geen onderscheid tussen jongens en meisjes, ik kijk

naar kinderen als groep. Het VN-Kinderrechtenverdrag ziet op kinderen. Elk kind, ongeacht leeftijd, geslacht, verblijfstatus enz. heeft recht op gelijke kansen, bescherming en ontwikkeling. Natuurlijk wijst het verdrag ook op bescherming van specifieke kinderen, dus kwetsbare groepen. Wanneer dat nodig is, bijvoorbeeld in geval van een individuele klacht en het specifieke recht van een meisje of jongen in het geding komt, dan

"Spelen is geen luxe maar een absolute eerste levensbehoefte die noodzakelijk is voor de mentale en fysieke ontwikkeling van kinderen."

zal ik daar natuurlijk wel naar kijken."

"Wanneer zijn kinderrechten geschonden? Zoals ik hiervoor al heb gezegd gelden ze zowel voor jongens als voor meisjes en in beginsel maak ik nooit op die manier onderscheid (behalve in het individuele geval). "Jongetjes kunnen net zo goed problemen ervaren" zegt Annemarie. Ik licht toe dat jongens door het

Soroptimisme niet uitgesloten worden, maar dat de aandacht voor vrouwen en meisjes toch de eerste invalshoek is. Dit zet Annemarie aan het denken: "We zijn van plan nader te kijken naar huiselijk geweld en de gevolgen voor kinderen omdat, mede omdat uit ons rapport 'Zorgen voor dakloze gezinnen in Amsterdam' naar voren komt dat dát een van de grondoorzaken van dakloosheid is. Je zou kunnen zeggen dat sprake is van een mannenprobleem omdat, hoewel mannen vaker slachtoffer zijn van moord, vrouwen veel vaker gedood worden door een man omdat zij vrouw zijn. Het zou mij al veel waard zijn als bijvoorbeeld het Engelse programma 'Handle with care' in Amsterdam en metropoolgemeenten wordt ingevoerd. Handle with Care wil zeggen dat als de politie in een gezin is geweest, een seintje van de politie naar de school van het kind gaat. Niet met informatie over wat er is gebeurd, maar alleen met het bericht: 'handle with care.' Dan weet de leerkracht dat het betreffende kind een aai over de bol moet hebben en wat extra aandacht, en geen bestraffing voor bijvoorbeeld het niet gemaakt hebben van het huiswerk. Het is weliswaar een klein stapje maar wél een manier om iets voor kinderen in zo'n situatie te kunnen betekenen.

Ook femicide en de gevolgen die dit voor kinderen heeft is een onderwerp waar de Kinderombudsman, samen met een aantal andere partijen, aandacht voor wil vragen.

Anders behandeld en nu?

We komen te spreken over discriminatie en racisme, een onderwerp dat bij de Kinderombudsman hoog op de agenda staat. Zij bracht op 20

november 2024, op de internationale dag voor de rechten van het kind, haar rapport 'Anders behandeld' uit. Een onderzoek naar (ervaringen) van discriminatie en racisme van Amsterdamse kinderen in de leeftijd van 8 tot 18 jaar (scan QR-code 3 voor een pdf van dit rapport). In dit onderzoek sprak de Kinderombudsman met zo'n 80 kinderen in de verschillende stadsdelen en vroeg aan de kinderen naar hun ervaringen, hoe zij met die ervaringen omgaan en wat mogelijke oplossingsrichtingen zijn. Ook dit rapport kreeg ik mee naar huis. Uit het onderzoek komt veel schokkende informatie naar voren, discriminatie en racisme zijn voor veel Amsterdamse kinderen dagelijkse realiteit. Uit een peiling van Unicef in 2023 blijkt dat de helft van alle kinderen in Nederland ziet dat andere kinderen gediscrimineerd worden op basis van huidskleur of afkomst.

De ervaringen van kinderen en jongeren met discriminatie en racisme komen op veel plaatsen voor. Op school, op de sportclub, op straat, in de winkel of op sociale media. Kinderen met een migratieachtergrond, een andere huidskleur of religie worden regelmatig anders behandeld dan hun leeftijdgenoten. Het gaat om structurele uitsluiting en ongelijke behandeling. Kinderen vertelden dat ze worden uitgescholden, niet alleen door andere kinderen maar ook door volwassenen. Bij sollicitaties en stages voelen zij eveneens dat ze anders behandeld worden, ze worden buitengesloten of onterecht ergens van beschuldigd op basis van hun uiterlijk. Dit alles is een risico voor de mentale gezondheid van de jongeren. Kinderen blijken nauwelijks te praten over hun ervaringen, thuis niet en op school niet. Ze schamen

zich, zijn bang dat hun ouders naar school komen en willen hun ouders niet met problemen opzadelen. Vaak denken ze dat melden geen zin heeft. De Kinderombudsman sprak zelf met een aantal kinderen en volwassenen die veel met kinderen en jongeren werken, om te kijken welke oplossingen zij zien. Daar kwamen heldere ideeën uit naar voren. Kinderen willen dat volwassenen meteen ingrijpen als iemand wordt uitgescholden of buitengesloten. Niet alleen met straffen, zoals boetes, maar vooral met uitleggen waarom iets kwetsend is. Het kind moet weten waar het terecht kan als het gediscrimineerd wordt zoals een vertrouwenspersoon, de Kindertelefoon of een meldpunt. Kinderen vinden dat er al vroeg over verschillen moet worden gepraat, thuis, op school, op de sport, online. Volwassenen, ouders en leraren moeten het goede voorbeeld geven en kinderen leren respect te hebben voor anderen. Kinderen willen zelf meedenken en meehelpen om ervoor te zorgen dat het verandert.

In het rapport 'Anders behandeld en nu?', het vervolgrapport dat zij op 20 november 2025 publiceerde, deed zij de gemeente Amsterdam een aantal voorstellen voor verbetering. Deze aanbevelingen zijn gebaseerd op de oplossingsrichtingen die de kinderen in het eerdere rapport hadden bedacht. Al luisterende leek mij het maken van onderscheid in de positie van meisjes en jongens niet zinvol. Bovendien is ook uit het onderzoek van de Kinderombudsman niet naar voren gekomen dat iemand zich gediscrimineerd voelt omdat het kind een jongen of meisje is. Mogelijk zullen meisjes op een andere manier gediscrimineerd worden dan jon-

gens, maar dat maakt geen verschil voor de oplossingen die de kinderen op het oog hebben. Ik dacht vooral: "Kinderen zijn niet gek, dat heb ik altijd al geweten."

En de verschillen?

Waar ik het gesprek begon in de verwachting dat er mogelijk meer aandacht nodig zou zijn voor verschillen in positie tussen jongens en meisjes, nam ik afscheid met begrip voor de werkwijze van de Amsterdamse Kinderombudsman om geen onderscheid te maken tussen jongens en meisjes. Annemarie Tuzgöl-Broekhoven is ombudsman voor kinderen van de metropool Amsterdam, hún rechten staan op 1. Maar ook bij haar is denken over het bestaan van verschillen tussen jongens en meisjes, ontwikkelingspsychologisch en cultureel, met betrekking tot beleid aangeraakt.

Ombudsvrouw?

Tot slot legt ze uit waarom ze zich als vrouw toch ombudsman blijft noemen. Het woord 'ombudsman' komt uit het Zweeds, het eerste land waar onafhankelijke publieke figuren benoemd werden om burgerrechten te bewaken. 'Man' is daarbij de afkorting van mandaat. We stoppen op tijd het gesprek. Die avond moet ze een lezing geven over de thuiszitters, de vele kinderen die niet naar school gaan, en die moet worden voorbereid. Kinderrechten zijn overal belangrijk. ■

Scan QR-code 4 op de achterzijde voor de website van de Kinderombudsman Metropool Amsterdam.

De Boekenclub

In deze rubriek behandel ik doorgaans fictieboeken.

Toch ga ik nu een non-fictieboek bespreken. Het gaat om 'Je kind is een goudmijn', met als veelzeggende ondertitel 'Waarom iedereen verdient aan je kind, behalve jij'. Sophie van Gool schreef dit boek, en als je nu denkt: 'Hé, die ken ik!', dat kan kloppen.

Saar van Veelen

Sowieso van haar columns in het FD en allround aanwezigheid als het gaat over de loonkloof, maar ook omdat ze met haar eerste boek 'Waarom vrouwen minder verdienen – en wat we eraan kunnen doen' was genomineerd voor de Carla Atzema Soroptimistprijs en twee jaar later deelnam aan de jury van deze prijs.

Bij het lezen van de ondertitel en de tekst op de kaft 'Waarom vrouwen de babyboete betalen', vroeg ik me even af of ik wel zin had om dit te lezen. Maar, ik ben de vleesgeworden doelgroep: filosoferend (een eufemisme voor 'hevig twijfelend') over mijn kinderwens, de vrouwenzaak gaat me aan het hart én ik werkte ooit in de kinderopvang, dus ook dat heeft mijn bovenmatige interesse.

En wat een onderzoek heeft Van Gool gedaan! Zo rekent ze voor hoeveel een jaar borstvoeding geven 'waard' is. 45.252 euro, zonder onregelmatigheidstoeslag. Terwijl op foldertjes over het geven van borstvoeding doodleuk de aanprijzing: "Borstvoeding is gratis!" prijkt. Van Gool verslikt zich bijna in haar koffie en ik ook. Bij vlagen is het boek dan ook deprimerend. We zijn al zo lang aan het strijden voor een betere positie voor de vrouw, en nog steeds... Er zijn voorbeelden te over die ik hier kan noemen, maar ik pik er eentje uit. Nog steeds krijgen

technische start-ups van vrouwen minder funding dan die van mannen. Van Gool vraagt zich af welke medische en technologische innovaties ten behoeve van de vrouw we hierdoor gemist hebben, en die vraag doet pijn. In letterlijke zin: denk aan endometriose, bevallingen en andere dingen die alleen vrouwen aangaan, en daardoor onderbelicht zijn in onderzoek en innovatie. Toch is het niet dat deprimerende gevoel dat blijft hangen. In Van Gools schrijfstijl zit iets opgetogens, wat knap is als je je zoals zij dag in, dag uit bezighoudt met dit onderwerp. Het is leerzaam en soms schokkend inzicht te krijgen in de dynamieken en financiële prikkels rondom zaken als draagmoeders, borstvoeding, momfluencers en kinderopvang. Deze politieke, financiële, economische en culturele invloeden zijn groter dan jij, maar het geeft je een kader in het nadenken over dit soort zaken. Zo bracht het me ertoe mijn vriend eens te vragen of hij, in het geval we een kind krijgen, 3 maanden verlof zou willen nemen. Niet lang hierna vroeg deze zelfde vriend zich overigens af of dit boek een pleidooi is tegen het krijgen van kinderen. En dat is het helemaal niet. In tegendeel, Van Gool laat juist zien dat zelfs als je je zo verdiept in al deze misstanden, de liefde voor en het plezier met je kinderen hier los van staan. ■

Fatima al-Fihri uit Fez: oprichtster van de oudste universiteit ter wereld

Latifa Zinad • Illustratie: privé, foto Wikimedia Commons, Khonsali

Vraag mensen naar de oudste universiteit ter wereld en de kans is groot dat namen als Oxford, Bologna of de Sorbonne vallen. Maar de oudste nog bestaande en continu functionerende universiteit staat in Fez, Marokko. De Al-Qarawiyyin Universiteit werd al in het jaar 859 opgericht – door een vrouw: Fatima al-Fihri.

Als klein meisje groeide ik op in Fez, een stad vol verhalen, geuren en geschiedenis. Mijn oma woonde aan de rand van de medina waar ik er vaak kwam boodschappen doen met mijn moeder en tante. Ik herinner me goed Bab Boujloud, de beroemde blauwe poort van de stad. Verderop lag de oude madrassa, de universiteit van Fez. Destijds wist ik niet dat juist die plek eeuwen geleden werd opgericht door een moslimvrouw. Die ontdekking kwam pas later. Toen ik samen met mijn moeder en broertjes naar Nederland verhuisde om mijn vader achterna te reizen, veranderde mijn wereld. Ik was nieuwsgierig, leergierig en vastbesloten om te studeren. Ik wilde onafhankelijk zijn, mijn eigen keuzes maken en niet leven binnen de verwachtingen die anderen soms van meisjes hebben. Uiteindelijk vond ik mijn weg in de journalistiek en communicatie.

Fatima koos voor kennis

Juist daarom raakte het verhaal van Fatima al-Fihri mij zo diep. Een vrouw uit mijn geboortestad bleek al meer dan duizend jaar geleden iets te hebben gedaan wat vandaag nog steeds invloed heeft op de wereld. Fatima al-Fihri werd geboren in Kairouan, in het huidige Tunesië. Haar familie verhuisde later naar Fez, destijds een bruisend cultureel en intellectueel centrum. Haar vader was koopman en liet na zijn overlijden een aanzienlijk fortuin achter aan zijn dochters. Waar anderen misschien

hadden gekozen voor luxe of status, koos Fatima voor iets anders: kennis. Met haar erfenis financierde zij de bouw van een moskee en een onderwijsinstelling voor de gemeenschap. Daarmee legde zij in 859 de basis voor wat later zou uitgroeien tot de Al-Qarawiyyin Universiteit.

Internationaal centrum voor wetenschap en cultuur

Wat begon als een religieuze school groeide uit tot een internationaal centrum van wetenschap en cultuur. Studenten bestudeerden er niet alleen theologie, maar ook astronomie, wiskunde, filosofie, geneeskunde, poëzie en talen. Geleerden uit verschillende delen van de wereld kwamen naar Fez om er les te geven en te studeren. En misschien nog wel het meest bijzondere: de universiteit stond open voor mensen met verschillende religieuze en culturele achtergronden. Dat was uitzonderlijk in een tijd waarin veel samenlevingen nog sterk afgesloten waren.

Oudste universiteit ter wereld

Vandaag wordt Al-Qarawiyyin erkend door UNESCO en het Guinness Book of Records als de oudste nog bestaande en continu functionerende universiteit ter wereld. Daarmee is zij ouder dan Oxford, Bologna en de Sorbonne. Nog steeds bevinden zich in de universiteit duizenden historische manuscripten en een van de oudste bibliotheken ter wereld. Het is een plek waar eeuwen aan kennis letterlijk bewaard zijn gebleven. Voor veel mensen is dat verrassend. Zeker in Europa bestaan

▲ De binnentuin van de Al-Qarawiyyin Universiteit

er nog altijd hardnekkige stereotypen over moslimvrouwen en hun rol in de samenleving. Het verhaal van Fatima al-Fihri laat juist iets anders zien: vrouwen hebben altijd een belangrijke bijdrage geleverd aan onderwijs, wetenschap en maatschappelijke ontwikkeling.

Inspiratie voor nieuwe generaties vrouwen

Wat mij raakt, is dat Fatima al-Fihri haar rijkdom niet gebruikte voor macht of prestige, maar voor iets dat generaties overstijgt. Onderwijs opent deuren. Het geeft mensen zelfstandigheid, kansen en een stem. Die boodschap is vandaag misschien wel actueler dan ooit. Nog steeds krijgen meisjes en vrouwen wereldwijd niet dezelfde kansen op

onderwijs als jongens. Tegelijkertijd zien we overal vrouwen opstaan die barrières doorbreken – in wetenschap, media, politiek, technologie en kunst. Fatima al-Fihri hoort thuis in dat rijtje inspirerende vrouwen uit de geschiedenis die vaak te weinig aandacht krijgen. Ook vandaag leeft haar nalatenschap voort. Organisaties die haar naam dragen zetten zich in voor toegankelijk onderwijs, online leerprogramma's en gelijke kansen voor vrouwen en meisjes. Daarmee blijft haar gedachtegoed verrassend modern.

Voor mij persoonlijk voelt het verhaal van Fatima al-Fihri als een herinnering aan de kracht van ambitie. Aan hoe belangrijk het is dat meisjes zichzelf terugzien in verhalen over

leiderschap, kennis en succes. Want representatie doet ertoe. Als jong meisje in Fez had ik nooit kunnen bedenken dat de universiteit waar ik langs liep, was opgericht door een vrouw zoals ik. Misschien had ik mezelf dan nog eerder toegestaan groot te dromen.

Daarom verdient Fatima al-Fihri het om herinnerd te worden. Niet alleen als historische figuur, maar als symbool van vrouwelijke kracht, visie en onafhankelijkheid. Fatima al-Fihri, een vrouw die meer dan duizend jaar geleden al begreep dat onderwijs de wereld kan veranderen. Een naam om te onthouden. ■

Scan QR-code 5 voor meer achtergrondinformatie over de universiteit

Straks zorgt de robot. Wie coördineert de robot?

Agnes Verhulst • foto privé

Een vriendin van mij heeft bewust het telefoonnummer van de oppas niet opgeslagen.

Ze zit niet in de appgroep van de sportclub van hun dochter. Haar man wel.

Waarom? Ze weet wat er anders gebeurt: zodra ze bereikbaar is, is zij degene die

coördineert. Die regelt. Die schakelt. Niet omdat ze is gevraagd, maar omdat

ze beschikbaar is. Over de vanzelfsprekendheid doorbreken.

Ze heeft een systeem doorgeprikt dat zo vanzelfsprekend werkt dat de meeste vrouwen het niet eens meer zien. Beschikbaarheid is instemming. Bereikbaarheid is verantwoordelijkheid. En zorg – echte zorg, de onbetaalde, onzichtbare, alledaagse zorg – vloeit altijd naar de weg van de minste weerstand. En die weg loopt, al eeuwenlang, langs vrouwen.

De stille infrastructuur

Er is in Europa een zorgsysteem dat draait op onuitgesproken verwachtingen. Zo'n zeventig procent van alle mantelzorgers is vrouw. Dochters die hun werkweek aanpassen. Vrouwen die de huisarts bellen namens hun vader, dan de specialist, dan de thuiszorg – en dat niet als mantelzorg tellen omdat het 'alleen wat telefoontjes' zijn. Vrouwen die collectief de verjaardag van een zieke vriendin

regelen, waarbij niemand de mannen heeft gevraagd, en niemand dat vreemd vond.

Dit is geen keuze. Het is een verwachting die zo diep in de structuur van onze samenleving zit, dat ze onzichtbaar is geworden. Zo vanzelfsprekend, dat ze zelden hardop wordt uitgesproken. En nu staat er een technologie in de deuropening die belooft dat allemaal te veranderen. AI in de zorg.

Sensoren die vallen detecteren. Algoritmes die medicijngebruik monitoren. Systemen die bepalen wanneer iemand pijn heeft, wanneer een arts gebeld moet worden, welke behandeling het meest passend is. De belofte is efficiëntie. De belofte is ontzorging.

Maar ik vraag me af: verdwijnt met die technologie ook de verwachting? Of verschuift ze alleen van vorm? Want wie coördineert straks de zorg-app? Wie beheert het patiëntportaal van de ouders? Wie begrijpt de meldingen van de sensor en besluit wanneer er écht actie nodig is? De coördinatielast verdwijnt niet. Ze digitaliseert. En zonder bewuste keuzes belandt ze, ook in dit nieuwe jasje, weer bij vrouwen.

Data met een geschiedenis

Er is nog iets anders, iets dat minder zichtbaar is maar minstens zo belangrijk. De AI-systemen die straks over onze gezondheid meebeslissen, worden gebouwd op data. Medische data, zorgdata, onderzoeksdata. En die data dragen een geschiedenis mee.

Tot ver in de twintigste eeuw werden vrouwen standaard uitgesloten van medisch onderzoek – uit ‘bescherming’, heette dat dan. Het gevolg is dat decennia aan medische kennis gebaseerd is op mannelijke lichamen. Hartaanvallen bij vrouwen presenteren zich anders dan bij mannen, maar de ‘klassieke’ symptomen in diagnostische protocollen zijn gebaseerd op mannelijke patiënten. Pijnmedicatie is gedoseerd op een gemiddeld mannelijk lichaam. Vrouwelijke klachten worden in de medische

literatuur nog steeds vaker als psychosomatisch geclassificeerd.

AI leert van die geschiedenis. Een systeem dat traint op twintig jaar hartdiagnostiek, leert ook twintig jaar onderschatting van vrouwelijke symptomen. Onderzoek laat zien dat maar liefst 44 procent van AI-systemen in de gezondheidszorg aantoonbare genderbias vertoont. Niet omdat de ontwikkelaars dat willen. Maar omdat ze bouwen op wat er is. En wat er is, klopt al heel lang niet voor de helft van de bevolking. Dit lijkt een abstract probleem. Als AI straks beslissingen neemt in de spoedeisende hulp, in het verpleeghuishandplan, in het medicijnprotocol – en als die beslissingen gebouwd zijn op data die vrouwen systematisch hebben onderschat – dan is efficiëntie geen winst, maar achteruitgang. Dan is het een fout die zich op grote schaal herhaalt, onzichtbaar en geautomatiseerd.

Welke vraag moeten we adresseren?

Wij zijn de generatie die dit nog kan zien, en oud genoeg om te weten hoe zorg werkte zonder technologie. Jong genoeg om te begrijpen wat er nu gebouwd wordt. Dat is een unieke positie – en daarmee een unieke verantwoordelijkheid. De mensen die zorg het beste kennen, vanuit jarenlange ervaring, professioneel én persoonlijk, zijn grotendeels vrouwen. De mensen die de zorgtechnologie van morgen ontwerpen zijn dat grotendeels niet. Vrouwen maken minder dan dertig procent uit van de AI-werknemers wereldwijd. In

de boardrooms van de techbedrijven die zorgalgoritmes bouwen, zijn ze nog schaarser.

Dat betekent dat er op dit moment een zorgvisie wordt geïnstalleerd – in systemen, in protocollen, in de definitie van wat een zorgmoment eigenlijk is – zonder dat de mensen die dat het beste begrijpen, en ook nog eens daaraan onderworpen worden, daarbij zijn. En dan komen we op de onderliggende vraag, de vraag die ik niet kan loslaten: wat is zorg eigenlijk? Is het een taak, of een relatie? Is het iets wat je kunt automatiseren – en wat verlies je als je dat doet? De patiënte die bij haar vrouwelijke arts eindelijk vertelt wat er écht speelt. De moeder die troost vindt bij een stem die haar naam kent. Is dat inwisselbaar voor een systeem dat geoptimaliseerd is op efficiëntie?

Misschien wel. Maar dat is een beslissing die wij als samenleving bewust zouden moeten nemen. Niet een uitkomst die we achteraf constateren.

Tot slot

Mijn vriendin heeft een persoonlijke grens getrokken. Ze heeft besloten niet automatisch beschikbaar te zijn. Dat klinkt klein. Maar het is precies de beweging die ook op maatschappelijk niveau nodig is: de vanzelfsprekendheid doorbreken. De verwachting benoemen. De vraag stellen voordat het systeem al gebouwd is.

Want de zorg van de toekomst wordt nu ontworpen. En de vraag is niet of technologie daarin een rol gaat spelen. Die vraag is al beantwoord. De echte vraag is: zijn wij erbij? ■

Rolling Summit Series

Soroptimist International of Europe organiseert in 2026–2027 een Rolling Summit Series: online bijeenkomsten over AI en de thema's die vrouwen het meest raken – waaronder zorg, gezondheid en gelijkheid. Niet om antwoorden te geven, maar om de goede vragen te stellen. Samen met vrouwen uit heel Europa. De eerste gaat over genderbias in AI en is op **1 juli 2026**, van 18.00-19.30 uur. Houdt de SIE en Unieberichten in de gaten!

Apeldoorn gaat naar Marrakech

Jenny van Elzelingen • foto's privé / Magnific.com

In april 2026 gingen we met 16 leden van Club Apeldoorn op bezoek bij Dar Moustaqbel.

In dit 'Huis van de Toekomst' in Marrakech vinden ongeveer 55 jonge vrouwen van het platteland een onderkomen, zodat zij hun studie kunnen volgen. Op kamers wonen zoals in Nederland gebruikelijk is, is in Marokko zonder passende begeleiding niet mogelijk.

Wij van Club Apeldoorn zijn actief op het vlak van fundraising en ontplooiën verschillende activiteiten, zoals verkoop van merchandise en het geven van heel verschillende workshops (opbrengst € 12.500,-). Het Vrouwenfonds heeft vervolgens studiebeurzen aan studenten (€ 1.200,-) van Dar Moustaqbel toegekend. Daar zijn wij

hun maar nog meer de studenten in Marrakech enorm erkentelijk voor!

Dilemma's

We werden ontvangen door de huismoeder en een aantal studenten. Zij hadden heerlijke Marokkaanse thee met zoetigheden voor ons klaar staan en vonden het heel fijn om met ons in gesprek te gaan over de impact van dit huis voor hun persoonlijke en professionele ontwikkeling. Af en toe werden ook

dilemma's aan ons voorgelegd, met daarin een hulpvraag geformuleerd. Zo was er een studente die van studie wilde wisselen en bij ons checkte wat volgens ons verstandige opties zouden kunnen zijn. Een andere studente wilde graag weten hoe zij haar rol in de maatschappij het best zou kunnen invullen. Het ontroerde ons dat de studenten meteen zoveel vertrouwen in ons stelden. De studenten lieten ons het huis zien en vertelden hoe onderwijs, persoon-

▲ Ellen Hazenberg-Stoffer en Hanneke van Hooff

de bovenste verdieping staan de wasmachines, ook voor een schone was zorgen de studenten zelf. De studenten zijn zich bewust van het belang van een goede nachtrust en daarom liggen om 10 uur 's avonds alle mobieltjes in een kastje. Aansluitend heeft een aantal studenten ons in de medina rondgeleid waarna we afsloten met een drankje.

Club Marrakech Marjorelles

Tijdens onze reis kregen we ook de kans om leden van club Marrakech Majorelles te ontmoeten. Zij zijn in 2022 opgericht als tweede club naast SI Club Marrakech-Fondateur. Ook de door ons bezochte club heeft zich ingezet voor Dar Moustaqbel. Bij één van de leden thuis werden we hartelijk ontvangen met thee en hapjes. Als bijzonder blijk van waardering kon iedereen een henna tattoo op de hand of pols laten zetten. In Marokko is een henna 'tattoo' veel meer dan alleen een mooie versiering. Het is een eeuwenoud ritueel dat staat voor bescherming tegen het boze oog, geluk, voorspoed en vruchtbaarheid. Het was een fijne ontmoeting met uitwisseling van onze gedachten over het Soroptimisme én het ontdekken van overeenkomsten.

Caravane de l'Orientation

Na 5 dagen Marrakech reisden 14 leden verder om het mooie landschap van Marokko te ontdekken. In het Atlasgebergte merkten we in gesprekken dat Dar Moustaqbel daar zeker bekend is. In 2016 is een start gemaakt met het huisvesten van de eerste studenten en door mond-tot-mond reclame is in de kleinste dorpen bekend dat deze mogelijkheid bestaat. De wandelgids in Imlil wist ons te vertellen dat ook meisjes uit zijn dorp en uit dorpen die

Op kamers wonen zoals in Nederland gebruikelijk is, is voor jonge vrouwen in Marokko zonder passende begeleiding niet mogelijk.

afgelegen zijn, gebruik maken van deze uitzonderlijke kans. Daarnaast bezoeken de studenten middelbare scholen in het kader van de Caravane de l'Orientation, zij vertellen daar over hun ervaringen, zodat leerlingen zich aan kunnen melden. De potentiële studenten schrijven een motivatiebrief om een plek te kunnen krijgen en maken naast hun studie gebruik van de vele extra ontwikkelkansen die Dar Moustaqbel hen biedt. Zo zijn er extra lessen in Engels en Frans, maar wordt ook gewerkt aan sportiviteit, weerbaarheid en welbevinden.

Waar deze studenten na hun opleiding gaan werken is uiteraard afhankelijk van de gekozen studie. Er zijn studenten die in Marrakech blijven om er te werken, en er zijn studenten die teruggaan naar de hoge Atlas om daar hun werkzame leven te starten en een carrière op te bouwen.

Waarde van de reis

Wat heeft de reis voor onze leden betekend? Wij voelen ons rijker door de gesprekken met zowel de studenten als ook de leden van club Marrakech. Het land en haar inwoners hebben op ons veel indruk gemaakt. Dat werd nog versterkt doordat één van onze leden met een Marokkaanse man getrouwd is en zij veel kennis heeft van het land, de cultuur en de inwoners. Het hielp uiteraard ook enorm dat zij met haar basiskennis van het Arabisch makkelijker kon communiceren met bijvoorbeeld onze chauffeur.

Deze impactvolle reis heeft leden van onze club in contact gebracht met vrouwen van andere culturen en hen met de onze! Dus mocht jouw club mogelijkheden zien om met eigen ogen een internationaal project te bezoeken, dan zeggen wij: DOEN! ■

Zie ook www.moustaqbel.org/nl (Scan hiervoor QR-code 6 op de achterzijde van dit magazine).

Soroptimare

Ouddorp (Zuid Holland)

Een ideale plek om uit te waaien aan zee met familie of vrienden, maar ook een perfecte locatie om met het bestuur van je club te brainstormen over de toekomst van de club, gevolgd door een wandeling door bijvoorbeeld de Slikken van Flakkee.

Soroptimisten kunnen reserveren via www.soroptimist.nl (inloggen) of via een mail aan soroptimare@soroptimist.nl. De beheerders Wouke Cazander (06 22 69 25 80) en Ite Kranse (06 22 63 37 67), leden van club Goeree Overflakkee, geven graag meer informatie.

Gré Kellerhuis

Epen (Zuid Limburg)

Aan de rand van het prachtige Geuldal is het Gré Kellerhuis een mooie uitvalsbasis voor een bezoekje aan Maastricht of Aken of een wandeling door het mooie Geuldal. Het huis biedt ruimte aan 10 personen, dus ook een mooie plek voor een 'verzustersweekend' voor clubleden.

Soroptimisten kunnen reserveren via www.soroptimist.nl (inloggen) of via een mail aan grekellerhuis@soroptimist.nl. De beheerders Mariëtte van Strien (06 30 40 17 69) en Julia Neumann (06 53 68 28 10), leden van club Zuid Limburg, geven graag meer informatie.

Heb oog voor elkaar

Mina Hosseini Nejad • foto privé

Ik ben Mina Hosseini Nejad, werkzaam als adviseur internationale zaken op het CBS. Vorig jaar heb ik de Cultuur Community van het CBS in het leven geroepen. Vanuit het thema ‘cultuur’ organiseren we activiteiten om onderling meer aandacht voor elkaar te creëren. Ik ben lid van club Amstelveen-Amsterdam Zuid.

Op de dag van de nieuwjaarsreceptie dit jaar, gebeurde er iets kleins, maar voor mij iets groots. Onze directeur-generaal, Angelique Berg, kwam naar me toe. Niet vluchtig, niet uit beleefdheid, maar oprecht. Ze keek me aan en vroeg hoe het met mij ging. Echt ging. Ze nam de tijd om te luisteren. En wat me misschien nog wel het meest raakte, het bleef daar niet bij. Iedere keer dat ze me op de gang tegenkomt, vraagt ze op-nieuw. Naar mij. Naar mijn familie.

Dat lijkt misschien vanzelfsprekend. Een simpele vraag. Een kort moment van aandacht. Maar voor mij had het een diepe impact. Want achter die vraag zat iets wat we in ons dagelijks leven soms vergeten: echte betrokkenheid. Menselijkheid. Het gevoel dat je gezien wordt, dat jouw verhaal ertoe doet. De plek waar ik geboren ben, Teheran, en waar het

huis van mijn ouders stond, is gebombardeerd. De muur waar tegenaan ik ooit leunde voor een foto met mijn zus, de plataan waarvan ik bij elke afgebladerde schors een verhaal bedacht, alles werd weggevaagd, verwoest. Aanvankelijk was ik in shock en verlamd, maar al snel kwam de heftigheid binnen. Vooral de angst: niet weten wat er gaat gebeuren. Soms drukt het zo zwaar dat mijn adem stukt. Misschien omdat een deel van mijn bestaan nog altijd in diezelfde grond ligt. Mijn wortels liggen nog daar, ze leven daar nog. Ze voelen de pijn, de rouw en het lijden alsof elke schok door de aarde ook door mijn lichaam trekt.

Door mijn eigen verlies te delen, hoop ik aandacht te vragen voor een kant van oorlog die vaak onzichtbaar blijft: wat oorlog met mensen doet, met hun leven, met hun herinneringen.

Vandaag staan we hier samen op de Dodenherdenking. Een moment om respect te betuigen. Een moment van stilte, van herinnering. We denken aan degenen die hun leven verloren. Aan de mensen die vochten voor vrijheid. Aan de families die achterbleven met verlies dat nooit

helemaal verdwijnt. Maar herdenken is meer dan terugkijken. Het is ook erkennen dat elke oorlog waar ook ter wereld onschuldige burgers het leven kost. Dat elk mensenleven gelijkwaardig is. Dat respect voor menselijke waardigheid geen grenzen kent. De herdenking van 4 mei verbindt verleden en heden. We herinneren ons de gevolgen van oorlog in Nederland tijdens de Tweede Wereldoorlog. Tegelijkertijd zien we de parallellen met conflicten van nu.

De boodschap blijft dezelfde: oorlog veroorzaakt blijvend menselijk leed. Wanneer we de landen zien waar oorlog gaande is, van Oekraïne tot Gaza, van Soedan tot Myanmar, van Haïti tot de Sahel-regio en het Midden-Oosten, met name Iran waar ik vandaan kom, realiseren we ons dat dit geen verre werkelijkheid is.

CBS is een kleurrijke organisatie. Onder ons zijn collega's met familie, vrienden of dierbare herinneringen in deze gebieden. Misschien dragen zij verhalen met zich mee die wij niet kennen. Juist daarom is bewustwording zo belangrijk.

Herdenken is niet alleen stilstaan bij het verleden, maar ook nadenken over onze rol vandaag. Het kan ons motiveren om ons uit te spreken tegen onrecht, tegen discriminatie, tegen geweld. En het vraagt om solidariteit. Door stil te staan bij slachtoffers in landen die nu in oorlog zijn, tonen we medeleven. We laten zien dat we ons verbonden voelen over grenzen heen.

De wereld om ons heen verandert in razendsnel tempo. Wat ver weg lijkt, kan ineens dichtbij komen. Wat in het nieuws gebeurt, kan doorwerken in iemands dagelijks leven. In hoe iemand hier staat. Hoe iemand werkt. Hoe iemand zich voelt. Daarom: heb oog voor elkaar. Je weet nooit wat iemand met zich meedraagt. Misschien zorgen om dierbaren ver weg. Misschien herinneringen die stil aanwezig zijn. Misschien pijn die niet zichtbaar is. Juist daarom is het zo belangrijk dat we naar elkaar omkijken.

Dat we niet voorbijgaan aan elkaar in de drukte van alledag. Dat we niet alleen functioneren als collega's, maar elkaar zien als mensen. Een vraag, een luisterend oor, een moment van oprechte aandacht. Het zijn kleine gebaren, maar ze kunnen een grote betekenis hebben.

Het tegenovergestelde van liefde is niet haat, maar onverschilligheid. Het tegenovergestelde van leven is niet de dood, maar onverschilligheid. In een wereld waarin onverschilligheid soms de overhand lijkt te nemen, hebben WIJ de keuze om iets anders te laten zien. Om menselijkheid te laten spreken. Om warmte te brengen waar afstand dreigt te ontstaan.

Laat medemenselijkheid meer blinken dan onverschilligheid. Niet alleen vandaag, niet alleen tijdens deze herdenking, maar elke dag opnieuw. In de gangen waar we elkaar passeren. In de gesprekken die we voeren. In de manier waarop we naar elkaar kijken. Want herdenken gaat niet alleen over het verleden. Het herinnert ons er ook aan hoe kwetsbaar vrijheid en vrede zijn. Dat ze niet vanzelfsprekend zijn. En dat het aan ons is om die te beschermen en door te geven.

Na afloop leggen we een krans bij de gedenksteen op de begane grond, voorzien van een lint, ogenschijnlijk eenvoudig, maar rijk aan betekenis. Een gebaar van respect, van verbondenheid en van herinnering. Voor toen én voor nu.

Dus laten we vandaag niet alleen stilstaan bij wie we verloren hebben, maar ook bij wat we kunnen betekenen voor de mensen om ons heen.

Heb oog voor elkaar.

Dank jullie wel. ■

Bewerking van de voordracht van Mina op 30 april, tijdens de Dodenherdenking op het CBS.

Betsy Hengeveld, de eerste vrouwelijke huis- en kinderarts in Zwolle

Ineke van Hofwegen • foto's J.J.D. de Graaf (rond 1925)

Dit jaar bestaat club Zwolle 90 jaar. Dat was de aanleiding voor het organiseren van de Inspirada 2026 in de mooie stad Zwolle, en bij uitstek een reden om een van de oprichters van de club in 1936 in het licht te zetten.

Sinds 1978 kennen we in Zwolle de Dokter Hengeveldstraat. Deze ligt achter de Isala Klinieken in een wijk waarin veel dokters vernoemd zijn.

Aan deze weg ligt ook het Hengeveldcollege, een school voor voortgezet speciaal onderwijs voor kinderen met een beperking. Ik kende de naam maar had er geen idee van dat deze dokter Hengeveld

ook aan de wieg stond van Soroptimistclub Zwolle. Wat een ontdekking!

Betsy wordt op 2 juli 1884 in Alkmaar geboren als Elisabeth

Hendrika Hengeveld, dochter van de veearts Martinus Hengeveld en Engelina Gerritsen. Engelina is een vooruitstrevende vrouw, die actief betrokken is bij de Vereeniging voor Vrouwenkiesrecht. Haar broer is getrouwd met Aletta Jacobs, een naam die ons allen welbekend in de oren klinkt. Het opkomen voor vrouwenrechten krijgt Betsy als het ware met de paplepel ingegoten. Na de middelbare school studeert zij geneeskunde aan de gemeentelijke Universiteit in Amsterdam, waar zij op 12 mei 1910 afstudeert.

Direct daarna solliciteert zij bij het Sophia Ziekenhuis in Zwolle. Ze wordt niet aangenomen, maar kennelijk trekt de stad haar, want 3 jaar later begint zij als 29-jarige jonge moderne arts een eigen praktijk als huis- en kinderarts in het centrum van de stad. Zij wordt dat jaar ook benoemd als gemeentearts bij de GGD. Als gemeentearts heeft ze de zorg voor de mensen in de stad die zelf hun medische kosten niet kunnen betalen, waaronder veel woonwageneigenaren.

Als huisarts gaat ze aan de slag met de nodige vernieuwingen, gericht op de medische ondersteuning van vrouwen. Zij begint een consultatiebureau voor moeder en kind, waar zij samen met een verpleegkundige moederschaps cursussen geeft over zaken als het belang van borstvoeding en goede hygiëne. Ook staat zij aan de wieg van de Vereniging Het Groene Kruis en zorgt ze ervoor dat ook in de rest van Overijssel consultatiebureaus en wijkzorg wordt opgezet. Dankzij haar inzet vermindert de zuigelingensterfte aanzienlijk.

Maatschappelijk zeer betrokken

Vanuit het arts-zijn volgen vele bestuursfuncties, waaronder de Stichting voor Revalidatie in Overijssel en de Vereeniging tegen Kwakzalverij. Ook wordt zij lid van de in 1933 opgerichte Vereniging van Nederlandse Vrouwelijke Artsen. Daar ageert ze tegen de afspraken bij de 'Onderlinge Verzekering' voor artsen. Gehuwde vrouwelijke artsen konden zich namelijk niet verzekeren en ongehuwden moesten vijf jaar eerder uitstappen dan mannelijke artsen. Het eerste wordt aangepast, het laatste niet.

Maar ook maatschappelijk laat zij zich zien. Ze is dertig jaar lang bestuurslid van de Openbare leeszaal, is betrokken bij Vakantiekolonies en zet zich op meerdere wijzen sterk in voor de positie van vrouwen en meisjes.

Dat brengt haar er in 1936 toe om samen met een groep actieve werkende vrouwen in Zwolle de Soroptimist Club Overijssel Drenthe op te richten. Op 26 september 1936 is het zover en Betsy is een van de eerste bestuursleden. Bij de start vallen naast beroepen uit de gezondheidszorg en onderwijs beroepen als advocaat, inspectrice bij de politie, predikante en directrice op. Een mooie diversiteit aan vrouwen, die gaan voor de doelstellingen van het Soroptimisme. Na 10 jaar splitsen club Deventer en club Drenthe zich af en gaat de club verder als Soroptimistclub Zwolle.

Wij, de leden van de nu 90-jarige club, zijn Betsy en haar Soroptimist-zusters vanuit die tijd dankbaar voor dit initiatief.

In 1947 wordt Betsy de eerste voorzitter van de Zwolse afdeling van de Vereniging voor vrouwen met een Academische Opleiding (VVAO).

Betsy is bijna vijftig jaar arts in Zwolle geweest

Ook na haar pensionering in 1959 werkt zij op vrijwillige basis door als leidster van diverse consultatiebureaus tot zij wegens hartklachten moet stoppen. De Zwolsche Courant meldt dan 'Men vond haar wel eens onvriendelijk, maar wie haar kende, waardeerde haar welbewust optreden. Zij kon zich laten gelden. Ze was een bekwaam, buitengewoon serieus arts en een goed mens'. In 1962 wordt ze benoemd tot ridder in de Orde van Oranje Nassau, al wisten haar contacten niet zeker of ze dat wel op prijs zou stellen. Op 26 april 1966 overlijdt Elisabeth Hendrika Hengeveld op 81-jarige leeftijd. Ze wordt gecremeerd in Dieren.

Wie meer over de bijzondere vrouwen van Zwolle wil weten, kom vooral naar Zwolle en maak de leuke Vrouwenwandeling, waarin je zo'n 25 interessante Zwolse vrouwen van betekenis leert kennen. ■

Bronvermelding:

- Huygens Instituut, Lambertha de Jong <https://resources.huygens.knaw.nl/vrouwenlexicon/lemmata/data/Hengeveld>
- Historisch Tijdschrift, Toen en Nu, januari 2023 https://issuu.com/mijnstadmijndorp/docs/opmaak_overijssel_toen_en_nu_2023_1/4
- <https://www.zwolsvrouwenplatform.nl/projecten/onzichtbare-vrouwen/>

Vrouwelijke architecten uit de vergetelheid

Lydia Bongenaar • foto Wikimedia Commons

Catja Edens is architectuurhistoricus en onderzoekt hoe het komt dat er maar zo weinig vrouwelijke architecten in de archieven zijn terug te vinden. Naast haar werk als architectuurhistoricus doet zij aan de universiteit van Antwerpen promotieonderzoek getiteld "And the rest is history, on the archival representation of women architects".

Edens heeft een speciale belangstelling voor de rol van Truus Schröder bij het ontstaan van het befaamde Rietveld-Schröderhuis in Utrecht.

Iedereen heeft op zijn minst wel eens een plaatje gezien van het beroemdste woonhuis van Nederland. Het Rietveld-Schröderhuis werd gebouwd in 1924 aan de rand van Utrecht. Internationaal sloeg het in als een bom: totaal afwijkend van wat toen gangbaar was, zowel in verschijning als in gebruik. De architectuurkritiek prees de gevels in de kleuren van De Stijl en de revolutionaire plattegrond. Utrechtse buurtbe-

woners vonden het maar niks. Rietveld's naam als architect werd er meteen door gevestigd. Schröder werd voornamelijk bekend door haar rol als opdrachtgever en muze van de architect.

Het Centraal Museum in Utrecht beheert de archieven van de Stichting Rietveld-Schröderhuis. In 2023 ontving de stichting nog vele foto's en brieven uit persoonlijke archieven van erfgenamen. Dit uitgebreide

archief is minutieus onderzocht door Natalie Dubois en Jessica van Geel. Zij publiceerden een schitterende biografie van het huis dat 100 jaar bestond in 2024. (Scan QR-code 7 voor deze biografie)

Uit bovengenoemd onderzoek blijkt dat de rol van Truus Schröder in het ontwerpproces van het beroemde huis (nog) veel groter was dan eerder werd aangenomen. Ze was niet alleen de opdrachtgever maar is ook de bedenker van het woonconcept. Zij wilde na de dood van haar man op een heel nieuwe manier gaan wonen met haar drie kinderen. Op de eerste verdieping kwam een woonruimte met uitzicht over de weilanden. De kamers van haar kinderen maakten overdag deel uit van de woonkamer en werden 's avonds met schuifwanden afgesloten. Beneden werd o.a. de keuken en een werkruimte gepland.

Uit bestudering van de ontwerptekeningen blijkt dat Schröder's naam daarop als ontwerper te vinden is.

De rol van Truus Schröder in het ontwerpproces van het Rietveld-Schröderhuis is (nog) veel groter dan eerder werd aangenomen. Ze was niet alleen de opdrachtgever maar is ook de bedenker van het woonconcept.

© Henk de Klerk (bewerkt, omgezet in kleur door AI)

Rietveld sprak zich ook uit over haar bepalende rol in het ontwerpproces. Zij verwierp zijn eerste schetsen en wilde dat het huis vanuit het gebruik en de plattegrond ontworpen werd. Tijdens het uitwerken van het plan heeft Schröder nauw samengewerkt met Rietveld. Direct na de bouw vestigden zij samen het bureau 'Schröder Rietveld Architecten' op de begaande grond van het beroemde huis. Als vakvrouw noemde zij zich 'architecte d'intérieur' en werd in 1930 bij de oprichting lid van de Utrechtse Soroptimistclub.

Later heeft Rietveld zijn architectenpraktijk in een nieuw bureau voortgezet maar hij is altijd met Schröder blijven samenwerken. Toch raakte haar naam als ontwerper na de oorlog in de vergetelheid. Catja Edens herkent hierin patronen die ook van toepassing zijn op veel andere vrouwelijke architecten. Allereerst gaan archivering en architectuurgeschiedenis uit van bepaalde tradities en methoden. Het architectonisch auteurschap en de manier waarop dat werd gedefinieerd is daarin heel belangrijk. Vrouwen zijn vaak niet herkend als architect omdat zij – door omstandigheden gedwongen – op een andere manier het vak van architect invulden. Zo waren zij tot 1956 in Nederland handelingsonbekwaam en konden ze bijvoorbeeld heel lastig een eigen bureau runnen. In het geval van Schröder was de situatie nog wat ingewikkelder. Behalve dat Rietveld en Schröder samen-

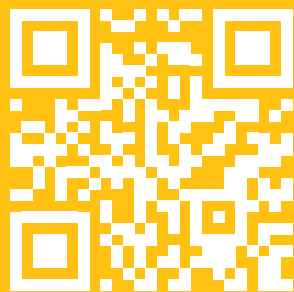
werkten als ontwerpers was zij ook opdrachtgever van het Rietveld-Schröderhuis. Bovendien hadden Rietveld en Schröder niet alleen een professionele maar ook een romantische relatie.

Dat de ontwerpende bijdrage van Schröder in de vergetelheid raakte heeft bovendien te maken met de periode van wederopbouw na de oorlog. Het overheersende idee was toen dat mannen de mouwen opstroopten om het land weer op te bouwen waarbij de vrouwen in een ondersteunende rol terecht kwamen. Edens ziet dat veel meer vrouwelijke architecten uit de vorige eeuw in de vergetelheid raakten. Op zoek naar manieren om als architect te werken verbonden ze zich bijvoorbeeld aan een mannelijke architect als echtgenoot, of gingen ze voor een bureau werken. De mannelijke architecten kregen dan automatisch de credits voor het werk van deze vrouwen.

Het is waardevol dat Dubois en van Geel met een frisse blik naar alle bronnen gekeken hebben en dat Truus Schröder erkend wordt als de vakvrouw die zij was. Haar originele inzichten, haar creativiteit en haar vooruitstrevendheid krijgen weer de waardering die Schröder verdient. Sinds 2000 staat het Rietveld-Schröderhuis op de Unesco Werelderfgoedlijst. Je kunt het bezoeken na reservering: scan hiervoor QR-code 8 op de achterzijde van dit magazine. ■

www.gebouwendoorvrouwen.nl

Gebouwen door Vrouwen viert het werk van vrouwelijke architecten. Het is een toegankelijk overzicht van alle bouwprojecten in Nederland die zijn (mede-)ontworpen door vrouwen.

Lagen van identiteit of maatschappijkritiek?

Sinds 2025 zijn de Dolle Mina's terug van weggevoerd. Hard nodig. Wat helaas hetzelfde bleef, is de kritiek op de groep. Want net als hun voorgangers in de jaren 70, wordt ook de nieuwe generatie Dolle Mina's bekritiseerd om hun witheid. Ook al bestond het woord toen nog niet, intersectionaliteit was dé blauwdruk van het denken van zwarte en migrantenvrouwen in de jaren 80 en 90. 'Dolle Mina's' maakten en maken veel ruimte – maar niet voor iedereen' is de kritiek. Rocher Koendjibharie, schrijver en activist, zegde zijn lidmaatschap van de Dolle Mina's op. Sarah Bracke, hoogleraar sociologie aan de Universiteit van Amsterdam, schreef: "Als je niet kunt nadenken over in elkaar hakende vormen van onderdrukking, dan is het enige wat overblijft: intersectionaliteit als identiteit." Door mijn participatie in Dolle Mina Delft raakte ik betrokken bij deze discussie. Het zette mij aan het denken. Ik verdiepte me verder in wat hier speelt. En ik werd steeds een beetje wijzer. Zijn er lessen te leren voor het Soroptimisme? Hoeveel begrijpen wij eigenlijk van intersectionaliteit? Zien wij het slechts als lagen van identiteit? Herkennen en erkennen wij de strijd en maatschappijkritiek van alle vrouwen? Voor wie maken wij ruimte?

Wouke Lam

*Wouke
aan het
woord...*

Soroptimist Magazine

Soroptimist Magazine is een uitgave van de Unie van Soroptimistclubs in het Koninkrijk der Nederlanden en in Suriname. Het magazine verschijnt drie keer per jaar.

**DEADLINE COPY
NAJAARSNUMMER**
30 september

REDACTIE-ADRES
redactie@soroptimist.nl

REDACTIE
Marga Akkerman (hoofdredacteur),
Lydia Bongenaar, Marilse Eerksen,
Latifa van Faassen-Zinad, Ineke van
Hofwegen, Saar van Veelen

VORMGEVING Vincent Smits

ADVERTENTIES
Mogelijkheden en tarieven op
aanvraag via redactie@soroptimist.nl

PRODUCTIE De Toekomst, Hilversum

Wil je lid worden of meer informatie?
Kijk op www.soroptimist.nl

Volg ons op LinkedIn, Instagram en
Facebook.

Het bureausecretariaat Unie van
Soroptimistclubs is bereikbaar via:
info@soroptimist.nl

www.soroptimist.nl
www.soroptimisteurope.org
www.soroptimistinternational.org

ISSN: 1878-8742

Even uit je sleur stappen: twee mentees over het Leadership-programma

Saar van Veelen • foto privé

Twee jaar geleden bezocht een groep Soroptimisten Caffé Inc. in Amsterdam-Noord het bedrijf van Evaluna Márquez Salazar. Evaluna is geboren in Costa Rica en richtte Caffé Inc op in 2021. Met Caffé Inc upcyclet ze koffiedik tot oliën en kleurstoffen voor cosmetica, textiel en voeding. Een van de Sorores wees haar later op het Leadership-programma van Soroptimist Benelux. Dit kwam voor haar op het juiste moment en ze meldde zich aan.

Ook Elianne Egink, change manager bij work21, schreef zich in. Met een nuchtere verwachting: “Leiderschap is natuurlijk breed, en daardoor vaag. Ik had verwacht dat je in een managerrol moest zitten en daar dan een betere leider van wordt. Maar daar gaat het niet over. Het gaat veel meer over persoonlijk leiderschap: de

leiding nemen over waar je staat in je leven.”

Drie keer uit het dagelijks leven

Het programma bestaat uit drie weekenden, in een klooster in Kerkrade. Voor Elianne zat daar de kracht: “Je stapte echt even uit je dagelijks leven. Ik reisde drie uur naar Kerkrade en sliep in het klooster. Je ging in gesprek, met anderen, maar ook met jezelf en met docenten. En dat doe je drie

keer, dus het blijft niet bij eenmalig wat dingen tot je nemen en hopen dat het beklijft.”

Evaluna haalde veel uit de inhoud: “Ik vond het deel over de ‘saboteurs’ erg interessant. Ik zag waar bepaalde patronen vandaan komen en kon ze een naam geven. Dat zie ik nu ook bij mijn teamgenoten, en daardoor leer ik ermee om te gaan.” Voor Elianne was dat het onderdeel over communica-

tiestijlen: “Ik had te maken met een leidinggevende met een heel specifieke communicatiestijl. De les die ik daar leerde, gebruik ik nog steeds. Het gaf veel duidelijkere gesprekken en veel minder ruis.”

De mentor als spil

Beide vrouwen noemen de mentor als het hart van het programma. “De rol van de mentor was het allerbelangrijkst,” zegt Evaluna. “Mijn mentor heeft veel managementervaring en luistert goed. Naarmate ik haar vaker sprak, groeide de klik en kreeg ik meer persoonlijke inzichten.” Elianne trof een senior mentor met veel ervaring én een volle agenda. De gesprekken waren schaars, maar raak: “Dan zat ik ruim een uur bij haar thuis en gingen we echt graven. Het was bijna alsof ik een coach had.” Het programma viel voor haar samen met een zware periode in haar privéleven. Juist daardoor zag ze

haar eigen ontwikkeling scherp: “Tijdens het laatste weekend dacht ik: drie maanden geleden stond ik hier, en nu sta ik hier. Omdat je gedwongen wordt om eruit te stappen, terug te blikken en vooruit te kijken, zie je echt een lijn bij jezelf.”

Het Benelux-verband verrijkt het programma, vinden beiden. Elianne: “Er zitten culturele verschillen in, maar de gesprekken waren vooral herkenbaar: over salarisverhogingen, over een manager die eigenlijk geen manager kan zijn. Na drie weekenden heb je er een vriendinnengroep buiten Nederland bij.”

Wat kan beter?

Evaluna miste deelnemers met haar profiel: “Ik was de enige met een eigen bedrijf. Ik onderhandel niet over salaris met één manager. Ik zit aan tafel met tien shareholders. Dat is een ander spel.” Elianne snapt die wens, maar plaatst er een kanttekening bij: “Het is lastig

om die groepen op elkaar aan te laten sluiten. Daar is het programma nog te klein voor.” Haar eigen verbeterpunt: “Spreek met je mentor af hoe vaak je elkaar ziet. Bij mij kwam het moeilijk op gang. Verwachtingen uitspreken aan het begin is heel fijn, ook omdat de mentor het vrijwillig doet en flink investeert in de mentee.”

Wat het oplevert

Het programma werkt door, ook na het laatste weekend. Eén van de mentoren bracht Evaluna in contact met een CEO van een bedrijf in de circulaire economie. Caffé Inc. groeit van start-up naar scale-up en dat brengt weer nieuwe uitdagingen met zich mee. En als zij zelf ooit mentor worden? Evaluna: “Luisteren en veel vragen stellen, zonder te oordelen. Dan geef je je beste advies vanuit je eigen ervaring.” Elianne vult aan: “Bereid als mentor een weekend samen voor en reflecteer erna. Daar zit de kracht.” ■

▲ Evaluna (uiterst rechts) met haar groep

Beste Sorren,

Vorig jaar hebben we tijdens de lustrumwandeling door de stad stilgestaan bij de muurschildering op de UB waarop Aletta Jacobs staat afgebeeld. De tekst 'Studying is for ugly girls' vonden wij stuitend en we wisten ook dat er al veel over gezegd is. Maar ja, de vrijheid van de kunstenaar gaat soms ver.

In ieder geval dacht ik later aan alle internationale studenten die elke dag de UB ingaan voor hun studie en alleen deze Engelse tekst zien, zonder de Oudnederlandse tekst helemaal onderaan te kunnen lezen.

Met enige twijfel heb ik mij gemeld bij discriminatie.nl, omdat ik geen logische ingang zag bij de gemeente o.i.d. Na een paar mooie telefoongesprekken met Caylee Kimkes van discriminatie.nl, en haar inspanningen om in gesprek te gaan met de kunstenaars, gemeente en RUG, hangt er sinds vorige maand een duidelijk bord naast het kunstwerk met uitleg. De kunstenaars hebben meegewerkt aan deze tekst.

Leuk om te weten: de kunstenaars wilden in eerste instantie niets wijzigen, aangezien zij van mening zijn dat uitlokkende teksten zoals deze effect hebben. Van Caylee begreep ik dat haar organisatie uit onderzoek kan aantonen dat stuitende of uitlokkende teksten niet het gewenste effect hebben, en dat juist direct duidelijk moet zijn wat goed en fout is. Dus een grote streep door de tekst zou beter zijn. De volgende keer ga ik daarvoor!

Caylee gaf aan dat zij nog nooit zo snel van de andere partij een positieve reactie heeft gehad om iets aan te passen, dus dat is wel weer een mooi signaal vanuit de RUG.

En zo blijkt: kleine moeite, en toch een leuk resultaat.

*Met vriendelijke groeten,
Nicolette List-Kornaat
Secretaris Groningen West*

▲ De muurschildering 'Studying is for ugly girls'.

Volgende pagina: de uitleg die nu naast het kunstwerk hangt ►

Muurschildering van Aletta Jacobs

Deze muurschildering van 14 bij 8 meter is gemaakt door VAAF, een illustratieduo uit Groningen bestaande uit Lotte Masker en Jonna Bo Lammers. Centraal op de muurschildering staat Aletta Jacobs. Zij was de eerste vrouw in Nederland die ging studeren en ook de eerste Nederlandse vrouw met een doctorstitel. De muurschildering laat zien welke strijd Aletta Jacobs heeft gevoerd en hoe die strijd nog steeds belangrijk is in onze tijd.

Op de muurschildering zie je verschillende dingen die met Aletta Jacobs te maken hebben:

- De handtekening waarmee ze zich inschreef aan de universiteit.
- Een afbeelding uit haar boek *De Vrouw. Haar bouw en haar inwendige organen*.
- Twee portretten van Aletta Jacobs: één als jonge vrouw en één als oudere vrouw.

'Studying is for ugly girls'

Op het portret van de jonge Aletta Jacobs draagt ze een t-shirt met de tekst 'Studying is for ugly girls' ('Studeren is voor lelijke meisjes'). Deze tekst verwijst naar het citaat onderaan de muurschildering. Dat komt uit een artikel in het *Studenten Weekblad* uit 1871, het jaar waarin Aletta Jacobs zich inschreef als student. Het artikel was een protest tegen haar inschrijving. De kunstenaars hebben deze tekst in het kunstwerk verwerkt, omdat vrouwen nog steeds vaak beoordeeld worden op hun uiterlijk. Ze wilden de ouderwetse houding tegenover vrouwen op een moderne manier aanpakken. Door de belachelijke uitspraak op een t-shirt te zetten, nodigen ze mensen uit om erover te praten. Wat vinden we van deze woorden? Hoe kijken we nu naar vrouwen en hun uiterlijk in de (academische) wereld, en hoe ver zijn we inmiddels gekomen?

Mannen zonder gezicht

Op het andere portret staat Aletta Jacobs als enige vrouw tussen een groep mannen zonder gezicht. Dit laat zien dat we ons Aletta Jacobs nog goed herinneren, maar dat de mannen uit die tijd vergeten zijn.

De makers

De muurschildering is gemaakt in opdracht van de Rijksuniversiteit Groningen (RUG). Het kunstwerk is mogelijk gemaakt door de RUG, de Nationale Wetenschapsagenda (NWA), Kunstpunt Groningen en de gemeente Groningen. Een kunstcommissie koos VAAF, het illustratieduo uit Groningen, om de muurschildering te maken.

Aletta Jacobs mural

This mural, which is 14 by 8 metres in size, was created by VAAF, an illustration duo from Groningen comprising Lotte Masker and Jonna Bo Lammers. Aletta Jacobs can be seen in the middle of the mural. She was the first woman in the Netherlands to officially go to university and also the first Dutch woman to obtain a doctorate. The mural depicts the issues that Aletta Jacobs campaigned for and how these issues are still important nowadays.

It also portrays various things related to Aletta Jacobs, such as

- *her signature used to enrol at university,*
- *an illustration from her book *De Vrouw: Haar bouw en haar inwendige organen* (The woman: her body and internal organs),*
- *and two portraits of her: one in her youth and another as an older woman.*

'Studying is for ugly girls'

*In her portrait as a young woman, Aletta Jacobs is wearing a t-shirt that features the slogan 'Studying is for ugly girls'. This text refers to the quote below the mural, which stems from an article published in *Studenten Weekblad* in 1871, the year in which Aletta Jacobs enrolled as a student. The article was written in protest against her enrolment. The artists decided to portray this text in the artwork, as women are often still judged by their appearance. They wanted to tackle old-fashioned views on women in a modern way. By putting this ridiculous statement on a t-shirt, they invite people to talk about it. How do we feel about these words? How do we view women and their appearance in the (academic) world today, and how far have we come?*

Faceless men

In the other portrait, Aletta Jacobs is the only woman among a group of faceless men. This shows that we still remember Aletta Jacobs well, whereas the men from that time period have been forgotten.

The creators

The mural was commissioned by the University of Groningen (UG). The artwork was made possible by the UG, the Dutch Research Agenda, Kunstpunt Groningen, and the Municipality of Groningen. An art committee chose VAAF, an illustration duo from Groningen, to create the mural.

Zet in je agenda: 10 oktober Actie(F) in Apeldoorn!

Kracht door verbinding, betekenis door actie! Met dit inspirerende thema vindt op 10 oktober 2026 het Landelijke Actie(F) Congres van de Unie van Soroptimistclubs plaats in Apeldoorn.

Een extra feestelijke gebeurtenis dit jaar omdat Club Apeldoorn haar 80-jarig bestaan viert. Het congres en dit jubileum komen samen in wat belooft een onvergetelijke dag te worden!

Wat kun je verwachten?

Een gevarieerd programma met een ruime keuze aan verrassende workshops die je aanzetten tot actie. Verbondenheid, inspiratie en beweging staan centraal, precies waar het Soroptimisme voor staat. Twee voorproefjes:

Generaties & Vrouwenkracht – door Esther Reinds. Wat kunnen vrouwen van verschillende generaties van elkaar leren en hoe benut je die verschillen als kracht? Samen ontdekken we hoe generatieverschillen geen kloof hoeven te zijn, maar juist een bron van samenwerking en groei.

Toekomstdenken – door Linda Kroon en Sebastiaan Elstgeest. In een interactieve 'futures literacy' sessie verkennen we eventuele toekomst door verbeelding

en dialoog. Als we anders durven kijken naar morgen, wat wordt er dan mogelijk?

Een belangrijk hoogtepunt van deze editie is de presentatie van Prof. Felisa Tibbitts, verbonden aan de Unie via het Soroptimist Vrouwenfonds. Felisa komt naar Actie(f) om ter gelegenheid van haar afscheid nog eenmaal de resultaten van haar leerstoel Mensenrechteneducatie te presenteren. Felisa is tevens UNESCO-leerstoelhouder voor haar baanbrekende werk op het gebied van mensenrechteneducatie binnen onderwijs en beroepsgroepen zoals politie en gezondheidszorg.

Ter afsluiting van deze bijzondere dag nodigt Club Apeldoorn iedereen uit voor het lustrumfeest op het prachtige Parc Spelderholt. Met een walking dinner, een live band en een spetterende dansvloer wordt dit een avond die de verbinding van de dag feestelijk bekroont. Een dag – én avond - om niet te missen! Meer informatie over het programma en aanmelding plus een promotiefilm vind je via QR-code 9 op de achterzijde.

*10 oktober 2026 | Apeldoorn | Landelijk Actie(F) Congres
Kracht door verbinding, betekenis door actie.*

Verder kijken...

1
pag 4-7

Met liefde heeft het niets te maken / Uitgeverij Cargo
www.uitgeverijcargo.nl/boek/met-liefde-heeft-het-niets-te-maken/

2
pag 8-12

Kinderombudsman Metropool Amsterdam
rapport 'Zorgen voor dakloze gezinnen in Amsterdam'

3
pag 8-12

Kinderombudsman Metropool Amsterdam
rapport 'Anders behandeld'

4
pag 8-12

website Kinderombudsman Metropool Amsterdam
www.ombudsmanmetropool.nl/nl/kinderombudsman

5
pag 14-16

Al-Qarawiyyin Universiteit in Fez
www.moroccoclassictours.com/blog/university-of-al-quarauiyine-the-world-s-oldest-academic-institution

6
pag 20-23

Stichting Mousstaqbel Amsterdam
www.mousstaqbel.org/nl/

7
pag 28-29

Het verhaal van het Rietveld-Schröderhuis
www.rietveldschroderhuis.nl/nl/ontdek/biografie-van-het-huis

8
pag 28-29

website Rietveld-Schröderhuis
www.rietveldschroderhuis.nl/nl

9
pag 36

Actie(F) congres in Apeldoorn
<https://www.soroptimist.nl/apeldoorn/activities-local/save-the-date-actief-10-oktober-26-in-apeldoorn/>

Gelezen...

"Laat vrouwenrechten een hele maand centraal staan, in plaats van slechts één dag"

Fay Strieder en Marcella Schute – Volkskrant 6 maart 2026

"Nederland een geëmancipeerd land? 'Totaal niet, we houden onszelf voor de gek.'"

Roxanne Vis RTL app 16 mei 2026 in gesprek met Lisa Loeb

"650 miljoen meisjes trouwen voor hun achttiende."

Carolien Roelants – NRC 3 juni 2026

"Vrouwelijke MKB'ers vragen minder financiering voor groei."

Arjan Veering Financieel Dagblad 12 juni 2026

"Zorgende vaders zijn gelukkiger- en hun kinderen ook."

Olaf Tempelman – Volkskrant 17 juni 2026

Link van QR-code openen op je mobiele telefoon

Wanneer je dit magazine op je telefoon bekijkt en je wilt gebruik maken van de QR-codes volg dan deze stappen:

iPhone (iOS 15 en nieuwer)

- 1) Zorg eerst dat *Livetekst* aanstaat (ga daarvoor naar Instellingen/Algemeen/Taal en regio, scroll naar beneden en zet Livetekst met de schuifknop aan.
- 2) Maak een screenshot van de QR-code. Open de Apple Foto's-app en houd de QR-code lang ingedrukt met je vinger. Er verschijnt een pop-upmenu waarmee je naar de link kunt gaan (Open in Safari).

Let op: bij QR-codes met een lange URL (en dus veel blokjes) kan dit mogelijk niet werken. Dan is het nodig om de QR-code bij te snijden met de 'Snij bij' -functie in Apple Foto's zodat enkel de QR-code nog te zien is op de schermafbeelding.

Android-telefoon (Samsung, Google, etc.)

Maak een screenshot van de QR-code zodat deze in je fotogalerij staat. Open de Google Foto's-app (of je standaard galerij-app) en open de afbeelding. Tik onderin op de knop 'Lens' (Google Lens). Google Lens scant de afbeelding, herkent de QR-code automatisch en toont direct de bijbehorende link op je scherm.